

Sygn. akt I C 238/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Maciej Ferek

Protokolant: protokolant Przemysław Król

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2016 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Stowarzyszenia (...)** z siedzibą w S.

przeciwko **Skarbowi Państwa - (...) w W.**

o przywrócenie stanu zgodnego z prawem

I. nakazuje stronie pozwanej Skarbowi Państwa – (...) w W. przywrócenie stanu zgodnego z prawem i podjęcie środków zapobiegawczych poprzez budowę ekranów akustycznych na odcinku drogi krajowej nr (...) na kilometrażu od punktu (...) do punktu (...) (odcinek dojazdowy drogi nr (...) z autostrady (...) do K.) oraz na przebiegającym przez tereny gminy Z. odcinku autostrady (...) na odcinku O. na kilometrażu od punktu (...) do punktu (...) oraz na skrzyżowaniu dróg (...) w ten sposób, aby likwidacji uległy powodowane przez ruch drogowy przekroczenia wartości normatywne hałasu na obszarach oznaczonych kolorem niebieskim przeziernym zamieszczone na planszach strony: 89, 91, 93, 95 sporządzonej w niniejszej sprawie opinii biegłego sądowego w zakresie wibroakustyki mgr inż. D. K. z dnia 30 grudnia 2014 r, stanowiących załączniki do niniejszego wyroku – po uprzednim zawnioskowaniu i uzyskaniu stosownych uzgodnień i zezwoleń na drodze postępowania administracyjnego,

II. w pozostałej części powództwo oddala,

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej Stowarzyszenia (...) w S. kwotę 7817 (siedem tysięcy osiemset siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 238/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 marca 2016 r.

Strona powodowa Stowarzyszenie (...) z siedzibą w S. w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu pozwu (k. 583') skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – (...) wniosła o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i podjęcia środków zapobiegawczych przez stronę pozwaną, a to poprzez nałożenie na stronę pozwaną obowiązku budowy ekranów akustycznych na odcinku drogi krajowej numer (...) zawierającym się od punktu (...) do punktu (...) orientacyjnego kilometrażu (odcinek dojazdowy drogi (...) z autostrady (...) do K.) oraz na przebiegającym na terenie gminy Z. odcinku autostrady (...) na odcinku O. od kilometrażu (...) (Węzeł (...)) do kilometrażu (...) oraz na skrzyżowaniu dróg (...). Ponadto strona powodowa wniosła o zasądzenie na jej rzecz od strony pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

Na uzasadnienie żądania strona powodowa podała, iż w związku z użytkowaniem przez pojazdy ogólnodostępnych dróg publicznych wskazanych w żądaniu, przebiegającej między innymi przez teren gminy Z., emitowany jest do środowiska hałas. Przy okazji budowy przedmiotowych dróg nie zadbano o zabezpieczenie środowiska przed zanieczyszczeniem przez nadmierny hałas tj. o przestrzeganie norm poziomu hałasu emitowanego do środowiska określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. Na terenie znajdującym się w okolicy drogi nr (...) oraz na terenie w okolicy autostrady (...), odcinek O. i terenie w okolicy skrzyżowania dróg (...) dopuszczalny poziom hałasu wynoszący 60dB w przedziale czasu odniesienia równym 16 godzinom oraz 50 dB w przedziale czasu wynoszącym 8 godzin jest przekraczany, w zależności od pory dnia i odległości od drogi, od kilku do kilkunastu decybeli. Na obszarze wsi S. środowisko jest nadmiernie zanieczyszczone hałasem. Jedynym źródłem takiego zanieczyszczenia jest droga samochodowa (...) – odcinek dojazdowy z autostrady (...) do K.. Zdaniem strony powodowej, przyczyną wskazanego naruszenia prawa jest brak zainstalowania wzdłuż drogi nr (...) urządzeń zabezpieczających przed rozprzestrzenianiem się hałasu tj. brak montażu ekranów akustycznych. Strona pozwana nie kwestionuje nadto, że na wskazanych odcinkach przekraczane są dopuszczalne przez prawo poziomu hałasu. Powyższe uzasadnia korespondencja wymieniana ze stroną pozwaną. Strona powodowa wskazała również, iż jedynym argumentem przemawiającym za brakiem budowy ekranów akustycznych był brak wystarczających środków finansowych.

W odpowiedzi na pozew, strona pozwana Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu strona pozwana podniosła zarzut braku legitymacji Stowarzyszenia (...) do wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie. Zdaniem pozwanej, strona powodowa nie wykazała, iż naruszenie lub zagrożenie emisją hałasu w związku z eksploatacją wskazanych w pozwie odcinków dróg dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, o którym mowa w art. 323 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska. W świetle wskazanego przepisu prawa, zdaniem strony powodowej – zagrożenie lub naruszenie środowiska jako dobra wspólnego jest przesłanką legitymacji czynnej w postępowaniu cywilnym osób trzecich.

Dalej strona pozwana wskazała, iż przedmiotowe drogi budowane były w latach 80 – tych, tj. przed wejściem w życie ustawy Prawo ochrony środowiska, a inwestycja zrealizowana została zgodnie z wówczas obowiązującym stanem prawnym. Ponadto strona powodowa nie wykazała, czy i o ile mają miejsce przekraczania dopuszczalnych norm hałasu. Strona powodowa nie określiła także obszaru środowiska, w którym zachodzi rzekome zagrożenie lub naruszenie środowiska jako dobra wspólnego na skutek emisji hałasu.

Strona pozwana podała również, iż z uwagi na brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla S. niemożliwa jest weryfikacja wartości wynikających z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku w stosunku do terenów chronionych akustycznie.

Zdaniem pozwanej, nieprawdziwe jest również twierdzenie powodowej, że autostrada (...) i droga (...) były jedynymi źródłami hałasu oddziałującymi na terenie S., bowiem na spornym terenie zachodzi również emisja hałasu ze strony linii kolejowej i portu lotniczego. Ponadto w okolicy przebiega Droga Wojewódzka (...) o natężeniu ponad (...). W okolicy wskazanych w pozwie dróg zostały utworzone obszary ograniczonego użytkowania: w 2003 r. dla węzła R. oraz dla L. w B..

Dalej strona pozwana podniosła, iż przyjęcie rzekomej bezprawności nie stanowi wystarczającej przesłanki do powstania odpowiedzialności wynikającej z art. 323 POŚ, a strona powodowa nie wykazała jakie zagrożenie lub naruszenie środowiska jako dobra wspólnego ma miejsce w niniejszej sprawie. Wskazała także, iż budowa ekranów akustycznych ogranicza jedynie natężenie hałasu i nie gwarantuje jego całkowitego wyeliminowania. Ponadto pozwany podniósł, że nie w każdym przypadku wybudowanie ekranów akustycznych realizuje interes publiczny jakim jest ochrona środowiska jako dobra wspólnego. Dodatkowo, skoro to nie sami zainteresowani występują z

2. dla terenów o symbolach identyfikacyjnych: 2 (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...); (...) (...), (...) (...), (...) (...); (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...) (...) dla których zgodnie z ustaleniami MPZP dopuszczalna wartość poziomu hałasu w środowisku w porze dziennej wynosi 65 dB, a w porze nocnej 56 dB.

Tereny oznaczone symbolami 13U i 9U nie są terenami, na których ustala się dopuszczalne wartości hałasu w środowisku. Te tereny w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego nie są oznaczone jako podlegające ochronie akustycznej, w takiej sytuacji można domagać się od zarządzającego drogą dopuszczalnych poziomów hałasu jedynie w pomieszczeniu mieszkalnym. W przypadku pozostałych terenów, wymienionych w punktach 1-2, ponadnormatywna emisja hałasu od analizowanych odcinków dróg może zostać odpowiednio zmniejszona ekranami akustycznymi. Zgodnie z opracowaną na zlecenie (...) Oddział w K. koncepcją zabezpieczeń akustycznych, konsekwencją zamontowania ekranów akustycznych będzie zmniejszenie obszaru ponadnormatywnej emisji hałasu do środowiska. Opracowana koncepcja zabezpieczeń akustycznych nie zapewnia jednak skutecznej ochrony dla terenów podlegających ochronie akustycznej. Pomimo wskazanych w koncepcji zabezpieczeń akustycznych w dalszym ciągu występuje ponadnormatywna emisja hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej, oznaczonych w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego (ustanowionym na mocy Uchwały nr (...) Rady Gminy Z. z dnia 15 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectw B., R., S. w Gminie Z.) symbolami: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) (...) (...) (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) (...). Na podstawie materiałów zawartych w opracowaniu „Mapa akustyczna terenów położonych w obszarze oddziaływania autostrady płatnej A-4 K. – K. od km (...) (węzeł (...)) do km (...) (węzeł (...)), odcinek przebiegający przez powiat (...) od km (...) do km (...)” opracowanych przez Laboratorium (...) Głównego Instytutu Górnicztwa w K. przywołujących zapisy Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa (...) na lata 2009 – 2013 stwierdza się również, że wskazane w opracowaniu ekrany akustyczne również nie w pełni ograniczają ponadnormatywną emisję hałasu. W dalszym ciągu na terenach oznaczonych w MPZP symbolami (...) (...), (...) (...) (...), (...) (...) występuje ponadnormatywna emisja hałasu do środowiska której źródłem jest hałas komunikacyjny emitowany przez ruch samochodów. Przedstawione w opracowaniach dołączonych do opinii rozwiązania (oparte na ekranach akustycznych) ograniczające emisję hałasu od analizowanych odcinków dróg na tereny podlegające ochronie akustycznej nie w pełni wykorzystują możliwe technicznie (powszechnie stosowane) rozwiązania ograniczające ponadnormatywną emisję hałasu od dróg, a wręcz dla niektórych terenów podlegających ochronie akustycznej np. (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) (...) w ogóle nie przewidują zabezpieczeń akustycznych. Konsekwencją dla środowiska zamontowania prawidłowo zaprojektowanych ekranów akustycznych jest obniżanie lub nawet całkowita likwidacja obszarów ponadnormatywnej emisji hałasu od analizowanych odcinków dróg oraz poprawa klimatu akustycznego na terenach dostępnych dla ludzi sąsiadujących z odcinkami dróg przy których zamontowano ekrany akustyczne. Równocześnie lokalizacja ekranu po jednej stronie spowoduje odbicie fali akustycznej, co z kolei spowoduje zwiększenie hałasu po przeciwnej stronie.

Na planszach ujawnionych na stronie 89-96 opinii sporządzonej przez biegłego sądowego mgr. inż. D. K. (...) które zostały załączone do wyroku, przedstawiona została droga krajowa (...), przy czym na stronie 95 – 96 jest omyłka pisarska, ponieważ powinno być oznaczenie (...). Omyłka ta nie jest jednak znacząca. Na stronach nieparzystych, począwszy od strony 89 opinii, przedstawione zostały obszary ponadnormatywnego oddziaływania hałasu kolorem niebieskim przeziernym. Na stronach parzystych, począwszy od strony 90 opinii, przedstawione zostały symulacje oddziaływania hałasu stworzone przez stronę pozwaną. Wyniki symulacji, biegły sporządzający opinię odniósł do rzeczywistości obowiązujących dopuszczalnych wartości hałasu na analizowanym terenie. W miejscach występowania dopuszczalnej wartości hałasu powyżej wartości normatywnej powstały pola, które charakteryzują obszary narażone na ponadnormatywną emisję hałasu. W związku ze zmianą kilometrażu, co zostało wyjaśnione na wstępie, na załączonych planszach odnoszących się do odcinka O. – B. I (str. 97 opinii – bez ekranów akustycznych i str. 98 z uwzględnieniem projektowanych ekranów) występuje inne oznaczenie w wynikach końcowych. Na wskazanych na planszach odcinkach dróg, począwszy od strony 89 opinii biegłego i dalej stronach nieparzystych ekrany powinny

zostać ustawione w taki sposób, aby zniknął obszar ponadnormatywnej emisji hałasu oznaczony kolorem niebieskim przeziernym.

dowód: opinia biegłego sądowego mgr inż. D. K. z dnia 31.12.2014 r., k. 273 – 444

- opinia uzupełniająca z dnia 20.04.2014 r., k. 475 – 493 oraz z dnia 28.09.2015 r., k. 522 – 527

- ustna opinia uzupełniająca złożona przez biegłego mgr inż. D. K. w dniu 15.03.2016 r., k. 583

- koncepcja zabezpieczeń akustycznych odc. 1 drogi (...) w km (...) do km (...) wraz z załącznikami, k. 163-176

- koncepcja zabezpieczeń akustycznych odc. 2 drogi (...) w km (...) +100 do km (...) wraz z załącznikami, k. 177-198

- koncepcja zabezpieczeń akustycznych odc. 3 drogi (...) w km (...) do km (...) wraz z załącznikami, k. 199-207

- opinia laboratorium (...) z dnia 08.12.2006 r., k. 19-21

- protokół z pomiarów akustycznych nr (...), k. 22-23

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów, w tym koncepcji zabezpieczeń akustycznych, opinii laboratorium (...) i protokołów z pomiarów akustycznych, których prawdziwość i wiarygodność nie była przez strony kwestionowana. Sąd nie miał również podstaw, aby odmówić im waloru wiarygodności.

Podstawą ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie była przede wszystkim opinia biegłego sądowego w zakresie wibroakustyki mgr inż. D. K., która została sporządzona na okoliczność czy na terenach przyległych do odcinka drogi krajowej nr (...), zawierającego się od punktu (...) do punktu (...) orientacyjnego kilometrażu (odcinek dojazdowy drogi (...) z autostrady (...) do K.) oraz terenach przyległych do odcinka autostrady (...), na odcinku O. od kilometrażu (...) do węzła (...) (...) oraz na terenach przyległych do skrzyżowania dróg (...) natężenie hałasu jest nadmierne, a jeśli tak, to czy jego źródłem jest hałas komunikacyjny emitowany przez ruch samochodów na wyżej wymienionym odcinku, czy wywołuje on zagrożenie albo naruszenie środowiska, czy może zostać odpowiednio zmniejszone ekranami akustycznymi oraz ewentualnie jakie będą konsekwencje zamontowania tych ekranów dla środowiska.

Zdaniem Sądu biegły przedstawił swoją opinię w sposób wyczerpujący. Biegły ustosunkował się po wielokroć do zarzutów stron. Z opinii biegłego sądowego mgr inż. D. K. wynika, że opinię wydał po wnikliwym badaniu akt sprawy, w oparciu o wykonane pomiary hałasu w środowisku, a ponadto przed przystąpieniem do prac spotkał się z przedstawicielami obu stron, przejechał i oznaczył w terenie, obszar będący przedmiotem opinii. Opinia jest w swej ocenie fachowa i jednoznaczna w ocenie.

Sąd nie poczynił ustaleń na podstawie dowodu z przesłuchania świadka M. P. (k. 158), bowiem zeznania te nic nie wniosły do sprawy. Świadek ten wskazywał, iż postawienie ekranów akustycznych na spornych odcinkach drogi ograniczyłoby hałas pochodzący z drogi, jednakże nie wyeliminowałoby go w całości ze względu na przebiegającą nieopodal linię kolejową oraz ruch samolotowy. Dodatkowo podał, iż strona pozwana miała świadomość, iż na spornym obszarze poziom hałasu jest przekroczony i w związku z tym istnieją plany postawienia takich ekranów, jednakże wymaga to odpowiednich pozwoleń, a nadto olbrzymich nakładów finansowych. Podkreślenia wymaga, iż o planach tych świadek zeznawał w 2013 roku.

Sąd oddalił wniosek dowodowy powódki o przeprowadzenie opinii biegłego z zakresu budownictwa lądowego i infrastruktury komunikacyjnej, który powódka złożyła na okoliczność wskazania jakie ekrany i na jakich odcinkach dróg wskazanych w żądaniu pozwu i w jaki sposób powinny zostać zastosowane, aby przywrócić stan zgodny z prawem na terenach otaczających te drogi na których jest przekroczony hałas ponad dopuszczalne normy. Wskazać należy, iż opinia taka z pewnością zapoczątkowałaby konieczność powoływania kolejnych biegłych, co niepotrzebnie przedłużyłoby postępowanie, jednakże przyczyną determinującą oddalenie tego wniosku był fakt, że opinia taka –

w związku z koniecznością uzyskania pozwoleń w drodze administracyjnej w celu wykonania wyroku – i tak byłaby bezcelowa. Powyższe wynika z tego, że zarówno opinia biegłego z zakresu budownictwa jak i innych biegłych nie byłyby wiążące w postępowaniu administracyjnym.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo należało uwzględnić w części.

Zdaniem Sądu, niewątpliwie na obszarach wymienionych w sentencji wyroku, zgodnie z opinią biegłego z zakresu wibroakustyki, przekroczone są dopuszczalne normy powodowane przez ruch drogowy. W związku z powyższym, zgodnie z

art. 323 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, stronie powodowej przysługuje roszczenie o zaniechanie lub przywrócenie stanu zgodnego z prawem i podjęcie środków zapobiegawczych.

W pierwszej kolejności należało jednak odnieść się do zarzutu wniesionego przez stronę pozwaną dotyczącego braku legitymacji czynnej w niniejszej sprawie. Wskazać należy, iż Stowarzyszenie (...) w niniejszej sprawie wniosło pozew dotyczący ochrony środowiska jako dobra wspólnego. Wśród celów statutowych powodowej organizacji jest m.in. ekologia oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego. Przedmiotowa sprawa dotyczy nie tylko ochrony zdrowia mieszkańców S., R. oraz B., ale również w celu ochrony środowiska, rozumianego jako całokształt ożywionych i nieożywionych składników przyrody, ściśle ze sobą powiązanych, otaczających organizmy żywe. Sąd popiera w całości argumenty wskazane przez stronę powodową, zgodnie z którymi, nie tylko człowiek jest narażony na hałas ze względu na działalność strony pozwanej, a wskazane w pozwie odcinki dróg (...) przecinają tereny, gdzie przebywają zwierzęta, zaburzając ich warunki życia. Hałas komunikacyjny związany z przedmiotowymi drogami powoduje zmianę zachowań ptaków i innych zwierząt (stany lęgowe, zmiana siedlisk, zmniejszenie liczby składanych jaj, spadek mleczności krów), a także wywiera wpływ na przyrodę nieożywioną.

Stosownie do treści art. 323 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r., Nr. 25, poz. 50 ze zm., dalej: p.o.ś.), legitymacja do występowania w sprawie żądania zaprzestania naruszeń i podjęcia środków zapobiegawczych przyznana została nie tylko indywidualnym podmiotom, lecz także samorządom i organizacjom ekologicznym, aby działać one mogły jako rzecznik publicznego interesu. Skoro więc poprzez hałas cierpi wielu ludzi na terenie S., R. i B., a ponadto ma to negatywny wpływ na środowisko (przyrodę ożywioną i nieożywioną), to – zdaniem Sądu - strona powodowa jako organizacja ekologiczna działająca na tym terenie jest w pełni uprawniona do wystąpienia z żądaniem wskazanym w pozwie. Nie sposób również odmówić działania w celu ochrony środowiska jako dobra wspólnego, w sytuacji występowania przez organizację ekologiczną w interesie wielu osób narażonych na ponadnormatywne działanie hałasu. Dobro wspólne to suma interesów indywidualnych osób, których prawa są naruszane przez nadmierną emisję hałasu do środowiska na terenie S., R. i B.. Osoby te występując indywidualnie o zaprzestanie naruszenia i podjęcie środków zapobiegawczych domagać mogłyby się wybiórczo jedynie ochrony swoich miejsc zamieszkania, co mogłoby doprowadzić do budowy ekranów akustycznych na krótkich odcinkach dróg. Działania takie byłyby przy tym bezcelowe dla ochrony środowiska rozumianego jako dobro wspólne.

Kolejnym zarzutem zgłoszonym przez stronę pozwaną było jej twierdzenie, że bezprawność nie stanowi wystarczającej przesłanki do powstania odpowiedzialności wynikającej z art. 323 ustawy Prawo Ochrony Środowiska.

W odniesieniu do tego zarzutu wskazać należy, iż niezasadne jest podnoszenie przez pozwaną argumentu, iż przedmiotowe odcinki dróg (...) wybudowane zostały w latach 80-tych, to w dniu dzisiejszym nie mogą do nich mieć zastosowania przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska i właściwych rozporządzeń regulujących dopuszczalną emisję hałasu do środowiska, a zwłaszcza Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. nr 120, poz. 826). Podkreślić należy, iż w sytuacji gdyby faktycznie drogi te budowane były zgodnie z przepisami, to w chwili obecnej – co wynika z opinii biegłego - na odcinkach przechodzących przez S., B. oraz R. - nie są jednak eksploatowane zgodnie z tymi normami, w szczególności

wskazanymi w powyższym Rozporządzeniu. Oczywistym jest, że od lat 80-tych do czasów obecnych ruch kołowy zwiększył się kilkukrotnie.

Z kolei odnosząc się do zarzutu dotyczącego nadużycia prawa przez stronę powodową wskazać należy, iż zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecnictwem Sądu Najwyższego, norma art. 5 k.c. ma charakter wyjątkowy i może być zastosowana tylko po wykazaniu wyjątkowych okoliczności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2007 roku, sygn. akt III CSK 208/06). Okoliczności tych nie wykazuje w żaden sposób strona pozwana, twierdząc jedynie, że założenia dla całego regionu województwa małopolskiego ustalają inne, niż chce tego strona powodowa, priorytety działań. Ustalone priorytety działań nie mogą jednak przesądzać o zagwarantowaniu realizacji jakichkolwiek inwestycji w ochronę przed hałasem. Strona pozwana nie deklaruje bowiem wywiązywania się z przyjętego planu działania ochrony przed hałasem, a co więcej przyjęty program w perspektywie przyszłego roku traci swoją ważność, a przewidziane przez niego inwestycje nie są zrealizowane.

W niniejszej sprawie strona powodowa nie nadużywa – zdaniem Sądu -przysługującego jej prawa w sensie działania niezgodnie z zasadami współżycia społecznego, a wręcz przeciwnie - wypełnia te zasady występując o ochronę zdrowia i środowiska i naruszeniem zasad współżycia społecznego w takiej sytuacji jest żądanie nieuwzględnienia powództwa. Strona pozwana wskazała, że w związku ze sporządzeniem map akustycznych proces zabezpieczania środowiska przed nadmiernym hałasem rozłożony jest na szereg lat. Nie wyklucza to jednak zdaniem Sądu domagania się budowy ekranów akustycznych na podstawie art. 323 ustawy Prawo ochrony środowiska. Ustawodawca nie przewidział bowiem regulacji przejściowych, które ograniczałyby możliwość dochodzenia roszczeń na podstawie tego artykułu, a więc możliwości żądania zaprzestania naruszenia środowiska od podmiotu odpowiedzialnego za to naruszenie.

Dalej wskazać należy, iż odpowiedzialność zanieczyszczającego z tytułu oddziaływania na środowisko naturalne wynika także z powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Art. 86 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że „każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa.” Właściwą ustawą, do której odsyła Konstytucja jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska. W art. 7 ust. 1 p.o.ś. zawarto generalne zasady, które przewidują, iż ten kto powoduje zanieczyszczenie środowiska, ponosi koszty usunięcia skutków tego zanieczyszczenia, a ten kto może spowodować zanieczyszczenie środowiska, ponosi koszty zapobiegania temu zanieczyszczeniu.

Konkretyzacja tych zasad została natomiast umieszczona we wskazanym powyżej art. 323 ustawy Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z ust. 1 tego przepisu „każdy, komu przez bezprawne oddziaływanie na środowisko bezpośrednio zagraża szkoda lub została mu wyrządzona szkoda, może żądać od podmiotu odpowiedzialnego za to zagrożenie lub naruszenie przywrócenia stanu zgodnego z prawem i podjęcia środków zapobiegawczych, w szczególności przez zamontowanie instalacji lub urządzeń zabezpieczających przed zagrożeniem lub naruszeniem; w razie gdy jest to niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, może on żądać zaprzestania działalności powodującej to zagrożenie lub naruszenie. Podkreślić w tym miejscu należy, iż zgodnie z art. 112 p.o.ś., ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, tj. utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego.

Z kolei w art. 113 ust. 1 cytowanej ustawy, ustawodawca wskazał, że minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku kierując się potrzebą zapewnienia należytej ochrony środowiska przed hałasem oraz mając na uwadze przepisy prawa Unii Europejskiej odnoszące się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku. Właściwym rozporządzeniem w tym przedmiocie jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku (Dz. U. nr 120 z dnia 5 lipca 2007 r. poz. 826), a przepisy tego rozporządzenia powinny być przestrzegane przez każdy podmiot korzystający ze środowiska. Prowadząc działalność w zakresie budowy i zarządu drogami ekspresowymi i autostradami strona pozwana powinna przestrzegać wspomnianych norm w taki sposób, aby zarówno w domach (...), R. i B. jak również w otaczającym środowisku panował stan zgodny z obowiązującymi normami.

Brak przestrzegania dopuszczalnych norm hałasu powoduje, że środowisko jest zanieczyszczane niezgodnie z prawem, a zatem w pełni uzasadnione było wytoczenie powództwa z art. 323 p.o.ś. Wskazany przepis, jak zostało to już wskazane, daje dwie możliwości doprowadzenia do stanu zgodnego z prawem – zaprzestanie działalności zanieczyszczającej środowisko lub podjęcie środków zapobiegawczych. W niniejszej sprawie, strona powodowa domagała się przywrócenia stanu zgodnego z prawem i podjęcia środków zapobiegawczych, w szczególności przez zamontowanie instalacji lub urządzeń zabezpieczających (ekranów akustycznych) wzdłuż przedmiotowych odcinków dróg. Aby osiągnąć najlepszy efekt izolacji przed hałasem, zgodnie z opinią biegłego, ekrany powinny zostać rozmieszczone na tych odcinkach, które strona powodowa wskazała w sprecyzowanym żądaniu.

W tym miejscu podnieść należy, iż jeżeli chodzi o oznaczenie kilometrażu to Sąd w żaden sposób nie podziela stanowiska strony pozwanej, zgodnie z którym doszło do zmiany powództwa. Istotne jest, iż od momentu wniesienia pozwu wiadome było, który fizycznie wyznaczony w terenie odcinek jest przedmiotem pozwu. Jedynie w wyniku zmiany kilometrażu doszło do zmiany oznaczenia spornych punktów, a zatem przedmiot postępowania pozostaje ten sam i to bez znaczenia, czy owa zmiana kilometrażu nastąpiła przed, czy po wniesieniu pozwu. Przedmiot procesu pozostaje niezmienny. W opinii Sądu nie zachodzi więc konieczność uzyskania zgody strony pozwanej na cofnięcie pozwu. Dodatkowo podkreślić należy, iż to oznaczenie kilometrażu funkcjonuje w nomenklaturze urzędowej, a zatem – w zakresie oznaczenia kilometrażu w wyroku – orzeczenie z dnia 22 marca 2016 r. nadaje się do wykonania.

Odnosząc się z kolei do samej sentencji wyroku, wskazać należy, iż nie będzie on wykonalny bez uzyskania odpowiednich pozwoleń administracyjnych. Stąd też, co zostało już wyjaśnione, Sąd oddalił wniosek strony powodowej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Dalej wskazać należy, iż sformułowanie sentencji wyroku, jak miało to miejsce w niniejszej sprawie ma służyć temu, aby strona pozwana wystąpiła na drodze postępowania administracyjnego o pozwolenie na wykonanie takich ekranów, które spowodują zaniknięcie hałasów na wyznaczonych odcinkach wskazanych w załącznikach graficznych do wyroku, które Sąd wymienił w sentencji. Zgodnie z nimi, przekroczeń hałasu nie powinno być na terenach oznaczonych przez biegłego na powyższych planszach, kolorem niebieskim przeziernym.

Zdaniem Sądu, wyrok w niniejszej sprawie jest wykonalny. Strona powodowa nie ma legitymacji do złożenia wniosku w postępowaniu administracyjnym dot. pozwolenia na budowę ekranów oraz innych urządzeń, z którymi budowa ekranów się wiąże. Posiada ją natomiast strona pozwana, która po uprawomocnieniu się niniejszego wyroku powinna wystąpić i uzyskać wymagane prawem budowlanym uzgodnienia i pozwolenia. Wykonalność wyroku przejawia się również w fakcie, że w przypadku braku działania ze strony pozwanej (zobowiązanego), strona powodowa (wierzyciel) na podstawie przepisów egzekucyjnych nabywa umocowanie do pewnych czynności (art. 1050 kpc i art. 1060 § 3 kpc).

W punkcie II wyroku, Sąd oddalił powództwo w pozostałej części, co wynika z faktu, iż żądanie pozwu było bezwarunkowe. Sąd natomiast, pomimo iż roszczenie uwzględnił praktycznie w całości, dodał element (warunek) o konieczności uzyskania przez stronę pozwaną odpowiedniej zgody. W tej zatem części – dodając warunek – Sąd powództwo oddalił.

W punkcie III wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania na zas. art. 98 § 1 i 3 kpc. Na koszty procesu zasądzone od strony pozwanej na rzecz strony powodowej składają się opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego 17 zł, opłata sądowa od pozwu 100 zł, zaliczka na poczet biegłego 500 zł oraz liczone od wartości przedmiotu sporu koszty zastępstwa procesowego 7200 zł.

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)